

ÂLEDE MUHABBETİN MÜKÂFATI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Cumanız mübarek olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Size Peygamber SAS Efendimiz'in hadisleri deryasından, inci ve mücevher misali mübarek sözlerinden bazılarını açıklamak istiyorum. Bir tanesi beni çok duygulandırıyor, onunla başlayayım. Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nin ve diğer râvilerin rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri buyurmuşlar ki:¹

إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَى امْرَأَتِهِ وَنَظَرَتْ إِلَيْهِ، نَظَرَ
أَهْلًا تَعَالَى إِلَيْهِمَا نَظْرَةَ رَحْمَةٍ؛ فَإِذَا أَخَذَ بِكَفِّهَا،
تَسَاقَطَتْ ذُنُوبُهُمَا مِنْ خِلَالِ أَصَابِعِهِمَا

(ميسرة بن علي في مشيخته، والرافعي عن أبي سعيد)

RE. 98/10 (*Inne'r-racüle izâ nazara ile'mraetihî ve nazarat ileyhi, nazara'llâhu teâlâ ileyhimâ nazrate rahmetin; feizâ ehaze bi-keffihâ, tesâkatat zünûbühümâ min hilâli esâbiahümâ.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.276, no:44437; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.279, no:6296.

Tabii, Şimdi bu hadis-i Őerifin m n sını herkes merak ediyordur. Arapça bilenler, biraz takip edebildilerse anlamıŐlardır ama, bu hadis-i Şerif birçok kimseyi hayretlere düŐürecektir. Hele İslâm'ı tanımayanlar, İslâm'ı karanlık görenler, çaĐdıŐı görenler oluyor maalesef... Allah gözlerindeki perdeleri kaldırsın, uyandırsın uyudukları gaflet uykusundan ve bilgisizlikten onları kurtarsın...

a.  zg rl k ve Kulluk Duygusu

Geçen gün televizyonu seyrediyordum. Orada konuŐmalar arasında bir söz dikkatimi çekti. KonuŐmacı İslâm'a r zı değil, Őeriata r zı değil; hayatın dine göre, dindar ne bir Őekilde, Allah'ın emirlerini tutarak, yasaklarından kaçınarak yaŐanmasına r zı değil... Bir söz söylüyor, diyor ki:

“– zg rl klerimizi kulluk duygusuna feda edemeyiz!”

Benim tüylerim diken diken oldu. Yâni, nasıl söylenebiliyor bu sözler?.. Ama bunları böyle söyleyen insanlar var. Çok bilgisiz, yâni dini tanımamıŐ, İslâm'ı tanımamıŐ, hayatı tanımamıŐ, toplumu tanımamıŐ, dünyayı tanımamıŐ... Dünyadaki  teki ülkelerin durumunu tanımamıŐ. Toplum hayatında, devlet niz mında birtakım mecburiyetler olduğunu, kurallar olduğunu anlayamamıŐ, hazmedememiŐ veya biliyor da, o bilgisini bu tarafa uygulayamıyor.  zg rl klerinden fedak rlık yapamayacak,  zg r yaŐayacak.

Peki tam özgürlük nerede var?.. Amerika'da var mı, İngiltere'de var mı, Almanya'da var mı?.. Hani imrendiği, beğendiği, özendiği, yaşamak istediği herhangi bir ülkeyi düşünsün, idealindeki ülkeyi düşünsün... Kanada'yı düşünsün, Avustralya'yı düşünsün... İlk hatırına gelen neresiyse, orayı düşünsün! Orada onun anladığı mânâda, tam bir her şeyini yapabilme hürriyeti, özgürlüğü var mı?.. Özgürlüklerini feda edemiyor ama, tam özgürlük var mı, tam özgürlük doğru mu?.. Yâni tam özgürlük olsa, toplum hayatı olur mu?..

İnsanlar birbirleriyle yaşadığı zaman, bu yaşamın bedeli, özgürlüklerinin bir kısmına râzî olarak; gerek kanun diye, gerek ahlâk kuralı, muâşeret âdâbı diye özgürlüklerine kendisinin hudut koyması, sınır koyması ve bir kısmından vazgeçmesi demek. Hatta medenî bir insan, – centilmen diyorlar, ben onu demiyorum– kibar bir insan, veyahut çağdaş bir insan, –onların kelimelerini kullanalım– aydın bir insan dahi, meselâ kapının önüne gelmiş, kendisi önceden geçecek ama, yanında bir bayan belirince hemen geri çekiliyor, kapıdan geçme hakkını ona veriyor; veyahut yapacağı işin önceliği kendisindeyken ona veriyor:

“–Buyurun hanımefendi!” diyor.

Bunu nezâket kaidesi olarak yapıyor. Yâni hürriyetini, özgürlüğünü, hakkını birisine severek veriyor.

Belki asıl medenîlik, asıl çağdaşlık kendi haklarının bir kısmını, etrafındaki insanların

gönlü olsun diye, onlar sevinsinler diye, yâni fazîlet olarak, erdem olarak, iyilik olarak birilerine bahşetmek... Belki asıl bazı özgürlüklerinden severek vazgeçmek. Toplum hayatında, bu gerekli... Yâni, geceleyin özgür olarak istediğiniz kadar, avazınız çıktığı zaman bağırabilirsiniz. Bağırırsanız, komşu telefonu açar, polise, bekçiye söyler:

“—Yâ, bu adam aklını mı kaçırdı, bunu alın, lütfen susturun!

Ben meşgul olamıyorum.” der.

Hatta fıkrada anlatılıyor, hani telefon etmiş karakola:

“—Üst katta cinayet işleniyor.” demiş.

“—Kimi öldürüyorlar?” filan demişler karakoldan

“—Beethoven’i öldürüyorlar.” demiş.

Tabii polis kalkmış, gitmiş verilen adrese. Bakmış birisi orada Beethoven’in parçalarını çalıyor. Yâni güzel çalamadığı için, Beethoven’i öldürüyor diye şikâyet etmiş alt kat komşusu.

Evet, bir fıkra. Belki de hakîkten olmuştur, belki bir fıkradır ama bir parçayı güzel çalamazsanız çevrenizdeki rahatsız oluyor. Toplumun kurallarına uymazsanız şikâyetçi olunuyor. Veyahut meselâ, düşünelim pratik hayatın, uygulamalı hayatın içinden bir şey düşünelim. Arabaların gelişi, gidişi, trafik, seyr ü sefer prensipleri, kaideleri. E bunları uygulamazsanız, yolda gidemezsiniz, arabalar birbiriyle çarpışır.

Yâni, bütün bunlardan herkesin bildiği bir gerçeğe ulaşıyoruz ki, özgürlükler sınırsız değil, tam değil. Tam olması ideal değil, arzu edilen bir şey değil... Bir kısmının seve seve feda edilmesi lâzım! Feda edilmesi, medenîliğin alâmeti...

Şimdi, özgürlüklerinden vazgeçmeyecekmiş bu sözü söyleyen şahıs. Hem de neden vazgeçmeyecekmiş?.. Allah'a kulluk duygusuna feda edemezmiş. Yâni Allah'a güzel kulluk edeceğim diye, kendisini birtakım kuralların altına sokmayacakmış. Ne kadar böyle düşüncesiz bir söz... Yâni bizi yaratan Allah'a, alemleri yaratan, hayatımızı veren, nimetleri veren Allah'a; her an rahmetinin tecellileriyle bize türlü türlü nimetlerini bahşeden, daha doğrusu bizi nimetlerine gark eden Mevlâ'ya kulluk duygusunu doğru görmüyor. E ne olacak onun yanında, ona karşı, onu bırakıp da elde ettiği, sonunda sınırsız bir özgürlük... Öyle düşünüyor.

Halbuki öyle değil, yâni onun düşündüğü gibi de değil. Aslında asıl dindarlar, asıl özgürlüğe ulaşmış insanlardır. Meselâ, tasavvuf büyüklerinden birisinin ismini hemen hatırlayıverdim şimdi. İsmi, *Ubeydullâh-ı Ahrâr... Ahrâr* ne demek?.. Hürler demek, yâni hür olan insanlar. Hürlerin baş tacı olan Ubeydullah, *Ubeydullâh-ı Ahrâr* ismini almış.

Tasavvufta vardır, insanın bütün bağlardan sıyrılıp gerçek hürriyete ulaşması, önemli bir makamdır. Tabii bağlar deyince, bu bağların

neler olduğunu şimdiki bu dini bilmeyen, İslâm'ı bilmeyen, batıyı bilmeyen, toplumu bilmeyen, medeniyeti bilmeyen veyahut yanlış yorumlayan insanların anladığı şeyler değil.

Meselâ, “İnsan niçin kötülük yapıyor?” diye tasavvuf bunu derin derin düşünmüş, kaynağını İslâm dini söylemiş. Kötülüklerin kaynağı iki tane: Birisi şeytan, insanın dışında bir varlık, ama içine de girebiliyor, aklını çelebiliyor, vesvese veriyor. Ters fikirler veriyor. Birisi de nefsi... Yâni kendisinin beni, benliği, egosu, nefsi. Şimdi bunlarla insanın kendisi kendisine kötülük yapabiliyor diye, bu erdemi yakalamış, bu gerçeği kavramış İslâm ve kendi kendisinin yanlış karar almaması için, kendisini yanlış yollara sürüklememesi için, nefis terbiyesini tavsiye ediyor.

Diyelim ki, yâni misali nedir?.. Meselâ ayyaş içkiyi bırakamıyor, o kadar nasihat ediyorsunuz, yine içiyor. Neden?.. Nefsini yenemiyor, onun için. Kumarbaz kazandığı maaşı o gün götürüyor, kumarda kaybediyor, eve gene perişan geliyor; karısı perişan, çocukları perişan... Niye yaptın?.. Nefsimi yenemedim. Tabii bu nefsi yenmek lâzım! Yâni insanın bunun esaretinden, böyle sımsıkı bağlayıp istediği yere çekip, sürükleyip götürmesinden kurtulmak lâzım! Bu da bir terbiyeyle oluyor. Yâni asıl hürriyet bu.

İşte bunlar okutulmayınca, söylenmeyince, anlatılmayınca, bu güzellikleri insanlar bilmiyorlar. Onun için, İslâm'ın güzelliklerini, Allah'a kulluk etmenin ne kadar büyük bir

hürriyet olduğunu anlamayınca, İslâm'a karşı çıkıyorlar. Evet, insan Allah'a kulluk ediyor ama, bütün başka şeylerin esaretinden kurtuluyor. O esaretler nelerdir, o esirlikler, o özgürlükleri bizden alan şeyler nedir?.. Hırstır, tamahtır, mevkî makam arzusudur, para pul arzusudur, eğlence, zevk, safâ arzusudur; bedava geçinmek, başkasının sırtından geçinmek, sömürmek isteğidir... Fiilen oluyor yâni buna benzer şeyler. Bunların hepsinin yenilmesi lâzım! Bunları tabii İslâm anlatıyor. Bizim de anlatmaya çalışmamız lâzım!..

b. Eşlerin Birbirine Sevgiyle Bakması

İşte bugün okuyacağım hadis-i şerifi bu maksatla, ilk hadis-i şerif olarak okumak ve anlatmak istiyorum. Şimdi, İslâm'da aile ilişkileri, yâni karı koca arasındaki duygular, bağlılıklar, bu aile bağı nasıldır? Onu gösteren bir pencere bu... İslâm'ın aile hayatına doğru bizim toplumumuzdan, zamanımızdan açılmış bir manzara ve gördüğümüz manzara harika güzellikte bir manzara... Bakın Peygamber SAS Efendimiz ne buyurmuş:

إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَىٰ امْرَأَتِهِ وَنَظَرَتْ إِلَيْهِ، نَظَرَ
أَهْلُ تَعَالَىٰ إِلَيْهِمَا نَظْرَةَ رَحْمَةٍ؛

(Inne'r-racüle) Buradaki *racül*, erkek, adam demek. Bir bayan var, bir bay var. Yâni, “Bir adam, (*izâ nazara ile'mraetihî*) hanımına baktığı zaman...” Yâni evli bunlar. Evde, efendi

hanımına bakıyor. (*Ve nazarat ileyhi*) “Hanımı da ona bakıyor.” Şimdi birbirlerine bakıyorlar, birbirleriyle göz göze geliyorlar, birbirlerinin yüzüne bakıyorlar. Tabii İslâm’ın güzelliğine bakın! (*Nazara’llâhu teâlâ ileyhimâ*) “Onlar birbirine böyle muhabbetle, sevgiyle, eş olarak, hayat arkadaşı olarak bakışınca, Allah da onlara nazar eder.”

Refîka-i hayat, ne kadar güzel bir tâbir, ne kadar güzel bir terim; hayat yoldaşı, hayatta, hayat yolculuğunda insana refakat eden, can yoldaşı demek. Refikam demek, bu mânâyâ geliyor yâni.

Şimdi tabii, İslâm’da onları birbirlerine bağlayacak çok kurallar var, tavsiyeler var. Mü’minin evlenme tavsiyesi var, evlenmesinin sevap olacağı bildiriliyor. Ailedeki ilişkilerin sevap olduğu bildiriliyor. Hanım bir ibadet aşkıyla evine hizmet ediyor. Bey bir ibadet aşkıyla çoluk çocuğu için çalışıyor, hizmet ediyor. Bunların hepsi şâhâne, güzel şeyler ve sevabı çok... Ama şuradaki manzaraya bakın: Adam hanımına baktığı zaman, hanım da beyine baktığı zaman; tabii bu bir sevgiden, muhabbetten, eş olmaktan kaynaklanan böyle bir bakış. (*Nazara’llâhu teâlâ ileyhimâ*) “Allah da onlara nazar eder.”

Tabii Allah’ın nazarı deyince, Allah her şeyi görüyor. Her yerde, her şeyi görüyor. Gecede, gündüzde görüyor. Hatta halkımız bazı şeyleri çok güzel anlatır, bir çeşit şiiriyet içinde anlatırlar:

“—Kara gecede, kara taşın üstünde, kara karıncayı görür Allah-u Teâlâ Hazretleri...” derler ki, ne kadar güzel bir tatlı halk ifadesi.

Allah-u Teâlâ Hazretleri tabii her şeyi görüyor da, böyle Allah da onlara nazar eder ne demek?.. Allah da onları sever, rahmet nazarıyla nazar eder.

Onlar da birbirlerine bakar derken, ne demek?.. Adam hanımına sevgi nazarıyla, rahmet nazarıyla, acıma, şefkat nazarıyla, himaye nazarıyla bakıyor. Hanımı da efendisine, “Bu benim hayat arkadaşım, eşim!” diye bakıyor. Yâni sevgi bakışı, rahmet, acıma bakışı. Allah da onlara sevgiyle, rahmetle bakar. Bu bakışlar sıradan böyle ruhsuz, cansız bir objektifin bakıp görmesi, resimleri alması, ışıkları hassas kâğıda tesbit etmesi gibi bir bakış değil. İşin içinde sevgi var, duygu var, aşk var, muhabbet var... “Adam karısına böyle sevgiyle, muhabbetle baktı mı” demek yâni bu. Hanım da beyine sevgiyle baktı mı, Allah da onlara sevgiyle bakar.

Zaten sevgiyle baktığını ifade ediyor ayrıca: (*Nazrate rahmetin*) “Rahmet bakışıyla bakar.” Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyi görüyor, her şeye bakıyor zaten de, onlara sevgiyle bakar. Neden?.. Bu iki eş birbirlerini seviyor. Allah’ın kendilerini nikâhla birleştirmiş olduğu bu iki kimse, birbirlerinin bu yakınlarını idrak etmiş durumdalar. Birbirleriyle sevgileri, saygıları tam diye, Allah da onlara rahmet nazarıyla bakıyor.

Ne kadar güzel! Yâni hiç tahmin edebilir mi bir Avrupalı, bir gayrimüslim, İslâm’ı tanımayan

bir insan veya bugün müslüman anneden, babadan doğmuş olup da, İslâm'ın inceliklerini bilmeyen bir insan, bu işi anlayabilir mi?.. Yâni bey kapıyı çalıyor, içeri giriyor. Hanımı onun yüzüne sevgiyle bakıyor, o da hanımına sevgiyle bakıyor. Allah da onlara rahmet nazarıyla nazar ediyor.

Tabii Allah'ın rahmet nazarıyla nazar etmesi, çok büyük sonuçları olan bir şey... Allah bir kimseye rahmet nazarıyla baktı mı, ihyâ olur o insan. Dünyası, ahireti hayırla dolar. Allah'ın sevgisini, kâinâtı yaratan yüce Mevlâ'nın sevgisini kazandı mı bir insan, rahmet nazarına mazhar oldu mu, yâni teveccühüne mazhar oldu mu ihyâ olur. Çok güzel bir şey...

Bakın nasıl devam ediyor! Peygamber Efendimiz'in dilinin tatlılığını, gönlünün ne kadar engin, güzel olduğunu sözlerinden, mübarek hadis-i şeriflerinden anlayın:

فَإِذَا أَخَذَ بِكَفِّهَا، تَسَاقَطَتْ ذُنُوبُهُمَا مِنْ خِالِلِ
أَصَابِعِهَا.

(*Feizâ ehaze bi-keffihâ*) “Adam, yâni koca hanımının elini eline alınca...” Demek ki elini tutar da insan, hani artık o sahneleri siz gözünüzün önüne getirin, tasavvur edin! Kapıdan girdi, birbirlerine baktılar, elini tuttu sevgiyle, hanımının eli avucunda... Ne olacak? (*Tesâkatat zünûbühümâ min hilâli esâbiahümâ*) “Parmaklarının aralarından günahları aşağı

doğru dökülür, düşer, gider. Yâni mağfiret olunurlar.” Yâni sevgi ile onun elini tuttuğu zaman, parmaklar arasından günahlar dökülüp gidiyor, pırıl pırıl, günahsız, tertemiz bir karıkoca... Günahlarını Allah affediyor.

Şimdi bu hadis-i şerif, tabii Peygamber Efendimiz buyurmuş; İslâm’da neyi gösteriyor sevgili dinleyiciler?.. İslâm’da aile yuvasının aynı zamanda mânevî bakımdan, uhrevî bakımdan, sevap kazanma yönünden, ahirette kâr etmek, cennete girmek, cehennemden kurtulmak yönünden ne kadar önem taşıdığını gösteriyor; ne kadar büyük bir sevap kaynağı olduğunu gösteriyor.

c. Anneye Babaya Sevgiyle Bakmak

Hani başka bir hadis-i şerifi, şu arada hatırıma geldi, size nakledivereyim. Peygamber Efendimiz yine buyurmuş ki... Bunları çok iyi ezberlemeliyiz ve “İslâm budur!” diye herkese anlatmalıyız sevgili dinleyiciler:

Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:²

² Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.239, no:11608; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.283, no:8646; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.186, no:7857; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.321, no:1272; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.472, no:45507; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.286, no:13487; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.IV, s.108, no:2882; RE: 65/1.

ذَا نَظَرَ الْوَالِدِ إِلَى وَلَدِهِ فَسَرَّهُ، كَانَ لِلْوَلَدِ عَدْلٌ
عِتْقِ نَسَمَةٍ. قِيلَ يَا رَسُولَ اِهْلَلِ، وَ اِنْ نَظَرَ
!ثَالِثَمَائَةٍ وَ سِتِّينَ نَظْرَةً؟ قَالَ : اِهْلَلُ اَكْبَرُ

(طب. هب. عن ابن عباس)

(*lâ nazara'l-vâlidü ilâ veledihî fesserrehû*)
“Bir baba veya anne, evlâdına hoşnutluk ifade eden bir bakışla bakarsa, (*kâne lil-veledi adle itkı nesemetin*) onun bu bakışı, o evlât için bir köle azad etmiş olmasına denk olur.” Yâni, bir çocuk annesinin, babasının etrafında dolaşıp da, onları memnun edip, kendisine sevgiyle bakmalarını sağlarsa; bunu sağlayabilmesinden, başarısından dolayı, bir köle âzâd etmiş gibi sevap kazanır.

Denildi ki: “Ya Rasûlallah, üç yüz altmış defa baksa da mı?”

Buyurdu ki: (*Allahu ekber*) “Allah bundan fazlasına da kâdirdir.”

Ne oldu?.. Babası evlâdına sevgiyle bakıverdi, haydi çocuğun defterine yazılıyor: Bu çocuk bir köle âzâd etmiş gibi sevap kazandı.

E köle âzâd etmeyi bugün nasıl anlatabiliriz?.. Yâni, köle kaç paralık bir şeydir, ne kadarlık bir sevap kanmış bu şahıs, nasıl anlatabiliriz?..

Bugün gidiyoruz çarşıdan, pazardan şu kadar milyon, bu kadar milyar verip kalitesine göre bir araba satın alıyoruz. Bu bir para... Tabii o devirde ne var insanların çalışmasına yardımcı

olacak şey olarak?.. Bir; hayvanlar var. İşte develer, atlar, merkepler, koyunlar, kuzular... İnsanın sahip olduğu hayvanlar. Bunların bir kısmı gıda işinde işe yarıyor, bir kısmı binek olarak kullanılıyor, bir kısmı yük taşımakta kullanılıyor, birer vasıta. Yâni geçim vasıtası, yeme vasıtası, içme vasıtası, ulaşım aracı oluyor. Yâni bunların bir bedeli, parası var.

Bir de bir köle; harpte düşman tarafından esir alınmış ama canına kıyılmamış, hayat hakkı tanınmış, yaşasın, öldürülmesin denmiş. Çalışacak. Şimdi tabii, bu büyük bir para... Yâni, bugünkü hesaplarla hesaplamak gerekirse, bir misalle anlatmak gerekirse belki bir kamyon demek, belki bir otomobil demek... Büyük bir para yâni.

Evlat babasına, anasına kendisine böyle baktırtabildi mi, bu başarıyı sağladı mı, bir kamyon bağışlamış gibi, bir araba bağışlamış gibi sevap kazanacak. Yâni, bayağı bir sevapmış diye insan başını sallar değil mi dinleyince, duyunca. “Evet, mâşâallah, bayağı bir sevapmış!” der.

Peygamber Efendimiz’e sormuşlar, demişler ki:

“—Yâ Rasûlallah 360 defa baktırır çocuk. Hani mahirse, ustaysa, candan bir evlatsa, hakikaten anne babasını seviyor da kendisini de sevdirebilmişse, kendisine rahmet nazarıyla baktırabiliyorsa, o anne baba ona günde 360 defa bakar. Yâni o zaman da verecek mi Allah o sevabı?” diye bu mânâda soru sormuşlar.

Peygamber Efendimiz demiş ki:

“—*Allàhu ekber*. Yâni veremez mi sanıyorsunuz, öyle şey olur mu?.. 360 defa bakarsa; vaadi vaaddir, vaadi haktır, 360 tane köle âzâd etmiş gibi sevap verir.”

Demek ki, 360 kamyon bağışlamış gibi sevap alabilecek çocuk.

d.Evliliğin Önemi

Şimdi bu hadis-i şerife dönelim, o hatırımızdaki hadis-i şerifti, bu da karşımızda, kitapta, kitabın satırındaki hadis-i şerif:

“—Adam, beyefendi, koca, hanımına bakarsa, hanımı da ona bakarsa; Allah da onlara rahmet nazarıyla bakar. Adam hanımının elini avuçları içine alırsa, günahları ikisinin parmakları arasından yerlere dökülür, gider, pırıl pırıl olurlar.”

Yâni şimdi bir evlilik düşünün, karı kocanın günlük hayatını düşünün... Bu el ele tutmak, yüz yüze gelmek, bakmak, tebessüm etmek... Hani tahayyül edebilirsiniz, hayal gücünüz kuvvetliyse gözünüzü kapayın, hayal edin!

Hayal edemiyorsanız, televizyonlardan mutlu aile filmlerini filan düşünün veya o sahnelere bakın, veya reklamlara bakın: Beygelmiş işinden, hanım da mutfakta filanca yağdan filanca güzel tatlıyı yapmış, böreği, çöreği yapmış. Mutfaktan bir görünüyor hanımı, bir güzel tebessüm, böyle otuz iki dişi görünüyor. Pırıl pırıl, fırçalanmış, gıcır gıcır dişler filan... Tabii reklam. Artistler

güzel tabii, makyaj yapıyorlar, reklam filmi çekileceği zaman saçlarını düzeltiyorlar, pudralanıyorlar; parlaklık olmasın, kırıksıklık görülmesin. Pırıl pırıl bir hanımefendi, pırıl pırıl önlükler... Evinde güzel bir yemek, çok güzel bir tebessüm, şâhâne bir gülücükle bakıyor, televizyon onu çekiyor.

Beyefendi de sofrada, o da eşine böyle çok güzel bir gülücükle bakıyor. Yâni maksat filanca yağın, filanca markanın reklamı ama, hani böyle bir sahneyi düşünün... Mutlu bir ailenin, eşlerin birbirlerine tebessümlü bakışlarını düşünün, yeni evlileri düşünün, işte onların böyle kırlarda gezdiğini düşünün, kır sefalarında yan yana yürüyüp ideallerini, istikbale ait tasavvurlarını birbirlerine tatlı tatlı, birbirlerinin omuzlarına başlarını koyarak filan anlattığını düşünün...

Yâni şunu demek istiyorum: Hanımla bey arasında bu gibi bakışlar, bu gibi tebessümler, gülücükler, muhabbet eserleri çok olur. Günde kaç defa olur, kaç defa olur... Temennîmiz aileler arasında, eşler arasındaki muhabbetin kuvvetli olması, devamlı olması, tâ ömrün sonuna kadar devam etmesi. Yine halkımızın güzel sözleri hani:

“—*Bir yastıkta kocasınlar!*” derler.

Yâni, “Ayrı döşeklere ayrılmasınlar, boşanmasınlar, küsmesinler, evde ayrı yerde yatıp kalkmasınlar...”

Hepsini düşünmüş bizim eskiler.

Tabii çok olur. Çok olunca o gülücükler, o el tutuşlar, o muhabbetler, o zaman sevaplar da tekerrür edecek, günahların affolunması da, tekrar tekrar affolunacak, hiç bir şey kalmayacak. Bakın, İslâm nasıl aile yuvasını koruyor, nasıl aile yuvasını teşkil eden eşlere mükâfatlar ihsân ediyor. Şimdi gel de bu kadar güzel hadis-i şeriflerden sonra, “*Bekârlık sultanlıktır!*” de... Bekârlık sultanlık filan değildir, bekârlık büyük bir mahrumiyettir.

İşte eski devirlerde adamcağızın birisi bir gece bir rüya görmüş, evlilere çok büyük mükâfatlar bahşediliyor diye görmüş. Hemen ertesi gün: “Aman beni evlendirin!” filan diye böyle etrafına ricada bulunmuş.

Sahabeden, Aşere-i Mübeşşere’den bir zât-ı muhteremin menkabesi beni çok duygulandırır. Düğünlerde söylerim bunu: Eşi vefat ediyor, kendisi de yatakta... Kendisi de vefat etmek üzere... Salgın hastalık, tâun hastalığı gelmiş, baş ucunda okuyorlar yâni. Ölmek üzere, son nefesini vermek üzere, eşinin vefatı haberi geliyor. Yatakta, kendisi de ölecek, eşinin vefatı haberi geliyor öbür odadan.

“—Eşiniz sizlere ömür, vefat etti. Dua edin.” filan diye herhalde. O da diyor ki:

“—Allah rahmet eylesin...” diyor. Artık ne dediyse, dualar ediyor herhalde.

“—Aman, beni evlendirin!” diyor.

Şaşıyorlar tabii. Aşere-i Mübeşşere'den, Peygamber Efendimiz'in sevdiği sahabesinden, yüksek şahsiyet, àrif, kâmil, velî, mahbub, makbul kul. Cennetlik olduğu hayatta müjdelenmiş bir kimse filan. Tabii hasta. Şimdi bu nasıl kalkacak, nasıl düğün yapacak, dernek yapacak, gerdeğe girecek filan... Diyorlar ki:

“—Sen işte biraz iyi ol da, sıhhat âfiyet kesbet de, biz arayalım, sana güzel bir eş bulalım, evlendirelim!”

“—Yok” diyor. “Ben bu hastalıktan kalkamayacağımı da biliyorum, vefat edeceğimi de biliyorum. Ben Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum. Bekâr bir kul olarak gitmeye utanıyorum.” diyor.

Halbuki, elinde ne var? Yâni, öbür tarafta hastalandı, eşi vefat etti. Ama Allah'ın istediği durum evlilik durumudur. O evlilik durumunu kesbetmiş olarak Allah'ın huzuruna varmayı istiyor.

Düşünün, şimdi ben hoca olduğum için, bana arkadaşlarım, kardeşlerim, ihvânım, dostlarım, gençler gelirler:

“—İşte biz evlenmek istiyoruz, acaba tavsiye edeceğiniz bir kimse var mı?” diye.

Tabii ben de memnun oluyorum. Çünkü nikâh konusunda aracı olmak, yardımcı olmak çok büyük sevap olduğu için, ben de memnun oluyorum. Biraz da endişe ediyorum. Yâni mutlu olmazlarsa, kabak benim başımda patlar; “Sen bize onu buldun.” filan derler diye de tabii, zaman zaman düşündüğüm oluyor ama, sevabını düşünüyorum, aracı olmaya çalışıyorum.

Ama diyorlar ki:

“—İşte boyu şu olsun, rengi şu olsun, saçı şöyle olsun, gözü böyle olsun...”

O zaman kırılıyorum. Yâni, o zaman fabrikaya sipariş vermeleri lâzım, “Şu evsafta olsun!” diye. Öyle şey olur mu?

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

تُنكحُ الْمَرْأَةُ الرَّبْعَ: لِمَالِهَا، وَلِحَسْبِهَا، وَلِجَمَالِهَا،

وَلِدِينِهَا. فَاطْفَرُ بِذَاتِ الدِّينِ، تَرَبَّتْ يَدَاكَ

(خ.م.د.ن.ه.حب.عن أبي هريرة)

RE. 258/11 (*Tünkehu'l-mer'etü li-erbain*)
“Kadın, şu dört şeyi için nikâhlanır: (*Li-mâlihâ*) Malı için, (*ve li-hasebihâ*) asaleti için, (*ve li-cemâlihâ*) güzelliği için, (*ve li-dînihâ*) ve dini için. (*Fa'zfer bizâti'd-dîn, teribet yedâke*) İki eli toprak olası, sen din sahibine bak!”

³ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.1958, no:4802; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1086, no:1466; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.219, no:2047; Neseî, *Sünen*, c.X, s.331, no:3178; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.597, no:1858; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.428, no:9517; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.344, no:4036; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.26; Ebû Avârne, *Müsned*, c.III, s.11, no:4010; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.433, no:8420; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.428, no:9517; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.179, no:2171; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.269, no:5337; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.302, no:212; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.293, no:44542; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.319, no:1022;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XI, s.376, no:11011.

Yâni, “Dindar olan bir kimseyi arayın! Zenginliğine değil, asaletine değil, soyluluğuna, ailesine değil, parasına, puluna değil, kendi güzelliğine değil, asıl ahlâkının güzelliğine rağbet edin!” buyuruyor.

Tabii esas o olması lâzım!.. Ama bu hadis-i şeriflerde görüyoruz ki, evlilik çok sevaplı. Onu da o sahabi bildiği için, yataktayken kalkamayacağını bildiği halde, “Miras benden sonra o yeni gelene de taksim olunur.” filan diye de tabii maddî hesaplar da yapmıyor. Şimdi en çok onu yapıyorlar.

Aileden birisi vefat ediyor; çocuklar, geride kalan babasıysa babasının, annesiye annesinin evlenmesine mâni oluyorlar.

“—Evlenme!..”

“—Neden?..”

“—E miras taksim olunacak...”

Böyle şey olur mu?.. Yâni bakın, Allah evlileri sevdiğinden, evlilere çok sevap verdiğiinden, o cennetlik olan sahabi, “Aman beni evlendirin!” diyor. Biraz sonra öleceğini bildiği halde. Yâni, nikâhlı bir insan sıfatıyla, dul değil de, eşi olan bir insan sıfatıyla ahirete göçmek istediğini beyan ediyor.

Bu neden?.. Evlilik çok sevaplı bir şey, muazzam bir sevap kazanma vesilesi... İşte, demin okuduğum hadis-i şerif gibi, evliliğin ne kadar sevap olduğunu, Allah tarafından ne kadar sevildiğini; evlenen karı kocanın ne kadar sevaplı işler yaptıklarını, ne kadar sevap kazandıklarını; çocukları olursa ne kadar sevap kazandıklarını,

çocuklara baktılar mı ne kadar sevap kazandıklarını; beyi dışarıda çalışıp eve erzak getirdiği zaman, ne kadar sevap kazandığını anlatan pek çok hadis-i şerifler var...

Şimdi tabii, işin bu tarafı tamam... Ben bir de şunu anlatmak istiyorum sevgili dinleyiciler: Bazı kimseler ellerine geçmiş olan bu büyük nimeti, yâni evlilik nimetini iyi kullanmıyorlar, kadrini bilmiyorlar ve yuvada geçimsizlik oluyor. Bazen kadından kaynaklanıyor bu kusur, geçimsizlik kaynağı kadın oluyor; bazen de erkekten kaynaklanıyor, erkek kusurlu...

Kadın meselâ kaprisli oluyor. Geçen gün bir hanımı anlattılar: Beyi bir işte çalışıyormuş, yoruluyormuş. Akşamüstü ikinci bir işe gidiyormuş, gece birlere, ikilere kadar, “Bu ikinci işten para kazanıp çoluk çocuğuma, ihtiyaçlarına harcayayım!” diye kendini yıpratıyormuş. Bazen günde iki saat uyku, üç saat uyku... Eşi gene memnun değilmiş, ne kadar götürse gözü doymuyormuş; yine huzursuzluk çıkarıyormuş, yine eşinin başının etini yiyormuş. Eve geldiği zaman dır dır dır, vır vır vır... Ve eşi, “Ben artık intihar edeceğim!” filân diyormuş etrafındakilere...

Düşünüyorum, yâni evliliği bilmiyorlar, evliliğin ne kadar büyük bir nimet olduğunu bilmiyorlar, bir de evliliği sürdürmeyi bilmiyorlar. Bu evlilik nimetinin ellerinde devam etmesini, sürmesini, ellerinden kaçmamasını...

Kadri bilinmeyen nimet elden alınır ya. Kadrini bilmedin mi, “Ver bu nimeti bakayım, sen bunun kadrini bilmedin.” diye, Allah elden alır. Onu bilmiyorlar ve birbirlerine hayatı zehir ediyorlar.

Bazen de koca yapıyor bu işi, hanım melek gibi, koca haydut... Eve bakmaz, hanıma bakmaz, çocuğa bakmaz, evin ihtiyaçlarıyla ilgilenmez, eve gelince kavga gürültü, maalesef dayak, dövme, sövme... vs. Bu da bir kötü, ayrı bir manzara.

Yâni şunu anlatmak istiyorum: Dinimiz iki kişinin, karı kocanın birbirleriyle iyi geçinmesine çok önem veriyor, çok teşvik ediyor, Allah bunu seviyor, iki tarafı seviyor, çok büyük mükâfatlar ihsân ediyor. İki taraf da mutluluk için çalışmalı!

İki taraf da yuvanın selâmetini gözetmeli! İki taraf da bu sevapları, bu nimetleri elinden kaçırmamağa dikkat etmeli, bu hususta olanca çabasını göstermeli!..

Biliyorsunuz mutluluk biraz da insanların dışında değil, içindedir derler, kendisindedir derler. Yâni kendisi mutluluğu kendi eliyle tahrip edebilir, kaçırabilir. Veya güzel davranarak mutluluğu elde edebilir. Yâni karı kocanın içinde mutluluk.

Parada değil, pulda değil, evde değil, maaşın çokluğunda, azlığında değil. Bazen iki gönül bir olunca, samanlık seyran olur. Ama gönüller bir olmadığı zaman da, saraylar zindan olur.

O bakımdan, dinimizin karı kocaya ne kadar sevaplar verdiğini bu hadis-i şerifte sizlere müjdelemek istedim bu cuma konuşmamda sevgili Akra dinleyicileri! Daha doğrusu, bundan sonra bir iki hadis-i şerif daha okumak istiyordum ama, konu bütünlüğü de oldu, konu biraz önemli olduğu için uzattım.

Aman evliyseniz eşinize şefkat nazarıyla, rahmet nazarıyla, sevgi nazarıyla, muhabbet nazarıyla bakın; çünkü sevap... Elini tutun, iltifat eyleyin; çünkü sevap... Tatlı, güzel sözler söyleyin; çünkü sevap... Her şey sevap. Aman birbirinizin kalbini kırmayın sevgili evliler, eşler!..

“—Aman bekârlar iyi bir hayat arkadaşı, müslüman, mütedeyyin bir eş bulmaya gayret edin!.. Bu bekârlık derbederliğinden kurtulun, şu evlilik sultanlığına siz de sahip olun, nail olun! Allah gönlünüze göre, hayırlı eşler ihsân eylesin!” diyorum, evlenmemiş olanlara dua ediyorum. Evlatlarınıza hayırlı eşler nasib etsin Allah... Onların düğünlerini, mutluluklarını görmeyi nasib eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

19. 07. 1996 - AKRA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

